

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 9. januar 2005

Høring – utredning nr. 12 fra Banklovkommisjonen

Innledning

Vi viser til Finansdepartementets brev av 12.11.2004.

Den Norske Aktuarforening, heretter kalt Aktuarforeningen, avgir med dette høringsuttalelse til Utredning nr. 12 fra Banklovkommisjonen.

Aktuarforeningen er en frittstående, uavhengig profesjonsforening som er åpen for alle som har aktuarutdannelse, og personer med tilsvarende kvalifikasjoner. Foreningens formål er å fremme utøvelsen av aktuarfaget og medlemmenes felles interesser slik dette er nærmere utdypet i formålsparagrafen. Ved siste årsskifte hadde foreningen 240 medlemmer. Praktisk talt alle aktuarer som har arbeidet med forsikringsfaglige spørsmål noen år, er medlemmer av foreningen.

Generelle kommentarer

Pensjoner har vært gjenstand for intens debatt og interesse den siste tiden, ikke minst på bakgrunn av arbeidet til Pensjonskommisjonen om ny folketrygd med påfølgende oppmerksomhet om befolkningens lengre gjennomsnittlige levealder, og problemene det lave rentenivået medfører for at livsforsikringsselskapene og pensjonskassene skal klare sine forpliktelser. Aktuarforeningen har derfor sett positivt på at det arbeides med regelverket for tjenstepensjonsforsikringer generelt og pensjonskasser spesielt.

Imidlertid mener vi at den foreliggende innstilling fra Banklovkommisjonen ikke fører til en forbedring av regelverket. Vi har tidligere pekt på urimeligheten i den detaljerte lovgivning rundt premier for tjenstepensjonsforsikringer og kapitaldekningskravene, som setter Norge i en særstilling internasjonalt. Vi hadde håpet at EUs pensjonskassedirektiv ville føre til noe enklere regelverk i Norge, i alle fall for pensjonskasser og i neste omgang for kollektiv pensjonsforsikring i et livsforsikringsselskap. Dette er ikke tilfelle, hvis Banklovkommisjonens innstilling blir tatt til følge.

Aktuarforeningen stiller seg mildt talt undrende til at den påståtte tilpasningen til pensjonskassedirektivet nærmest ikke på noe felt fører norsk regelverk nærmere det som gjelder i andre europeiske land, og slett ikke følger opp intensjonene i pensjonskassedirektivet.

Aktuarforeningen er videre av den mening at problemstillingen i en pensjonskasse, som er en institusjon med to hovedinteressenter (foretaket og medlemmene), er en helt annen enn i et livsforsikringsselskap, der en tredje part kommer inn, nemlig eierne av selskapet. Vi har forståelse for at det kan være behov for mer detaljerte regler når en tredje part skal ha muligheten til å få utbytte av sine investeringer som aksjonærer eller eiere på annen måte, enn når pensjonsforholdet er institusjonalisert gjennom en pensjonskasse. Hvis hovedformålet med innstillingen er å få like regler for livsselskap og pensjonskasser, mener vi at man burde gått stikk motsatt vei, nemlig å tilpasse livsselskapenes porteføljer av tjenstepensjoner til et passende regelverk for pensjonskasser.

I tillegg vil Aktuarforeningen fremholde at høringsfristen på en så viktig innstilling var uforsvarlig liten, og bl.a. foregikk på den tiden da det erfaringsmessig er mest å gjøre nettopp med pensjonskasser og tjenstepensjonsforsikringer. Det har derfor ikke vært tilstrekkelig med tid for en forening som er avhengig av frivillig arbeidsinnsats av sine medlemmer, til å gå gjennom Banklovkommisjonens innstilling på en tilfredsstillende og grundig måte.

I lys av det ovenstående har Aktuarforeningen likevel gått gjennom lovutkastet, og har enkelte konkrete bemerkninger. I våre kommentarer nedenfor refereres det til de enkelte paragrafer i utredningens kapittel 15.

§ 6a-1. (pensjonskasse)

Aktuarforeningen er positivt innstilt til at virksomheten også kan omfatte virksomhet som naturlig henger sammen med hovedvirksomheten. Vi er av den oppfatning at dette følger som en naturlig konsekvens av harmoniseringen av regelverket for pensjonskasser og livsforsikringsselskaper, samtidig som en slik retning er i samsvar med pensjonskassedirektivets artikkel 7. Aktuarforeningen er enig i at virksomhetens omfang vurderes under konsesjonsbehandlingen, og at forhold som økonomiske og faglige ressurser, om det kan oppnås tilstrekkelig risikoutjevning, samt hvilken reassuransedekning som kan oppnås bør vektlegges.

§ 6a-2. (pensjonskasser for flere foretak/arbeidsgivere)

I utredningen er det lagt vekt på at det bør gis adgang til innenfor rammen av pensjonskassens virksomhet å utforme en samlet løsning for de pensjonsforhold som skal gjelde for arbeidstakerne.

Etter Banklovkommisjonens vurdering vil det heller ikke ut fra skattemessige hensyn være påkrevd å stenge for at en pensjonskasse overtar kollektive pensjonsordninger som ikke omfattes av det særlige skatteregimet som gjelder for pensjonsordninger etter foretaks-pensjonsloven eller innskuddspensjonsloven.

I samsvar med dette antar Banklovkommisjonen at en kommunal konsernpensjonsordning etter forsikringsvirksomhetslovens § 8b-2 og en interkommunal pensjonsordning etter lovutkastet § 6a-2 annet ledd, bør kunne omfatte en pensjonsordning for kommunalt foretak som ikke er bundet av Hovedtariffavtalen til å ha kommunal pensjonsordning for sine arbeidstakere. Videre uttaler Banklovkommisjonen at for mange slike foretak vil det være aktuelt i stedet å velge en "privat" pensjonsordning som er ytelsesbasert eller innskuddsbasert, samt at det vil fremtre som en hensiktsmessig løsning at også en slik pensjonsordning etableres i den pensjonskasse hvor de øvrige av kommunens pensjonsordninger er etablert. Etter Aktuarforeningens syn medfører en slik antagelse en likestilling for de øvrige livsselskap med Kommunal Landspensjonskasse (KLP) som i dag har konsesjonsfastsatt adgang til å overta slike pensjonsordninger.

Med bakgrunn i forrige avsnitt kan ikke Aktuarforeningen se noen prinsipielle forskjeller mellom det at en interkommunal pensjonskasse har flere "private" pensjonsordninger og det at det etableres flere pensjonsordninger i en pensjonskasse. Aktuarforeningen ser det slik at de "private" pensjonsordninger i den interkommunale pensjonskassen danner en felles pensjonsordning på samme måte som en felles pensjonsordning for flere foretak.

§ 6a-4. (vedtekter mv.)

Aktuarforeningen mener at den nye organisering av virksomheten som er betinget av konsesjon, samt adgangen til å utvide produktspekteret og muligheten for at flere foretak kan ha felles pensjonsordning i en pensjonskasse, er et argument for å erstatte dagens standardvedtekter for pensjonskasser med vedtekter, forsikringsvilkår og forsikringsavtale. Ved en slik tredeling vil det imidlertid være vanskeligere å opprettholde en felles struktur som i dagens standardvedtekter, som vi antar vil være ønskelig både for tilsynsmyndighetene og bransjen forøvrig.

§ 6a-5. (kapitalforhold)

Det ser ut som det i utredningen er innført et nytt begrep "grunnkapital", som ut fra definisjonene og kommentarene ser ut til å være det samme som dagens begrep "kjernekapital".

§ 6a-6. (styret og daglig leder)

Aktuarforeningen mener at det er viktig at ansvarshavende aktuar er tilstede på styremøtene. Når det gjelder behovet for at revisor og ansvarshavende aktuar skal være tilstede samtidig mener vi at det vil være tilstrekkelig de møter samtidig i ett styremøte og da i forbindelse med behandlingen av pensjonskassens regnskap.

§ 6a-9. (krav til ansvarlig kapital mv.)

Aktuarforeningen støtter forslaget om at pensjonskasser med pensjonsordninger som anses som livsforsikring skal ha samme krav til solvenskapital som livsforsikringsselskaper. Det vil imidlertid være behov for rimelige overgangsregler for å bygge opp den nødvendige solvenskapital. Det må i overgangsreglene også tas hensyn til eksisterende opptrappingsplaner for de kommunale pensjonskasser som i dag har underdekning, ved at §28A i pensjonskasseforskriften videreføres. Derimot mener Aktuarforeningen at det ut fra hensynet til konkurransen med utenlandske aktører er urimelig å beholde både de detaljerte kapitaldekningskravene samtidig som nye solvenskrav innføres.

§ 6a-10 (alminnelige regler for virksomheten)

Aktuarforeningen reiser spørsmål om tredje ledd i § 7-2 skal gjelde pensjonskasser. I forarbeidene til § 6a-10 (kapittel 10.2) vises det til §§ 2 og 22 hvor det sies at § 7-2 i Forsikringsvirksomhetsloven har vært gjort gjeldende for pensjonskasser. Pensjonskasseforskriftens § 2 sier at er det kun er første og annet ledd i § 7-2 som er gjort gjeldende for pensjonskasser. Aktuarforeningen savner en begrunnelse for at tredje ledd også skal gjelde for pensjonskasser.

§ 6a-16 (alminnelige regler for virksomheten)

Aktuarforeningen støtter forslaget om at innskuddspensjonsforetak skal ha en aktuar godkjent av Kredittilsynet.

I tillegg til våre kommentarer ovenfor til de enkelte paragrafer, viser vi til vårt høringsbrev av 04.10.2001 til utredning nr. 7 fra Banklovkommisjonen, samt vårt brev av 12.10.2004 til Stortingets Finanskomite vedrørende Ot.prp 74.

Med vennlig hilsen
Den Norske Aktuarforening

Anne Grete Steinkjer
(Formann)